

ARM SIG4

ARMENIAN SCHOOL ON INTERNET GOVERNANCE

14-17 September, 2020

ԻՆՏԵՐՆԵՏ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ
2020թ. սեպտեմբերի 14-17-ը

Մարդու իրավունքները թվային դարում

Ատելության խոսք

Սյուզան Մարուխյան
ARISC Հայաստանի մասնաճյուղի տնօրեն

ԻՆՉ ԵՆՔ ՆԱԽԱՏԵՍԵԼ

- Խոսել մարդու իրավունքների և դրանք ամրագրող մի քանի միջազգային փաստաթղթերի մասին
- Անդրադառնալ մարդու իրավունքի պաշտպանության խնդրին ինտերնետում և մասնավորապես՝ համոզմունքների ազատ արտահայտման, մասնավոր կյանքի գաղտնիության պահպանման և անձի այլ իրավունքների տեսանկյունից
- Քննարկել ատելության խոսքը և դրա օնլայն դրսևորումների դեմ պայքարի միջոցները

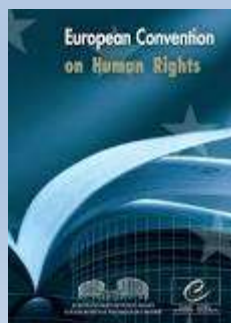
Քննարկել / հորինել տարբեր իրավիճակներ թեման ամփոփելու համար

Բոլոր մարդիկ ունեն հավասար իրավունքներ, ու այդ իրավունքներն անօտարելի են՝ անկախ իրավունքի տեսակից, բնակության վայրից, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումից, ազգային պատկանելությունից կամ կրոնից:

ՀՀ Սահմանադրություն (3-րդ հոդված)
Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիր (1948թ. ՄԱԿ)
Եվրոպայի խորհրդի Մարդու իրավունքների կոնվենցիա (1950թ. Եվրոպայի խորհուրդ)
ՄԱԿ-ի և Եվրոպայի խորհրդի այլ առանձին փաստաթղթեր
Հիմնարար իրավունքների ԵՄ խարտիա (2000թ.)

Համացանցին առնչվող մարդու իրավունքներ

- մասնավոր կյանքի գաղտնիություն
- համոզմունքների արտահայտման
ազատության, տեղեկատվություն
ստանալու, կրթության իրավունքներ
- մշակութային և լեզվական
բազմազանությունը պաշտպանող
իրավունքներ
- ինչպես նաև փոքրամասնությունների
իրավունքներ և այլն

- Մարդու իրավունքների հետ կապված հարցերը հաճախ են քննարկվում WSIS-ի և IGF-ի և ինտերնետի կառավարման շուրջ այլ հարթակների ու հանդիպումների շրջանակներում:
- «միջանցիկ» թեմաներում՝ ցանցային չեզոքություն (տեղեկատվության հասանելիության, արտահայտման ազատության, անվան գաղտնիության իրավունքներ), կիբեռանվտանգությունը (անվտանգության ապահովմանն ուղղված միջոցառումների ընթացքում մարդու իրավունքների պաշտպանություն)

Ինտերնետում մարդու իրավունքների
ապահովման երաշխավոր
կազմակերպություններից մեկը, որի
անդամն է Հայաստանը, Եվրոպայի
խորհուրդն է, և այն ունի ակտիվ
դերակատարում

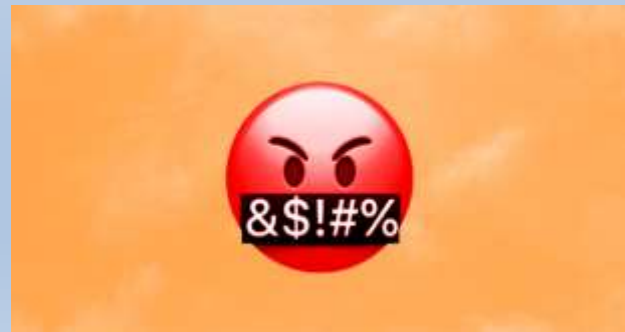

Ինտերնետը և մարդու իրավունքները (ԵԽ)

- ✓ The Internet, a public service accessible by everyone
- ✓ Protecting freedom of expression and information
- ✓ Personal data protection and privacy
- ✓ Council of Europe action against cybercrime
- ✓ Children and the Internet: Protection and participation
- ✓ Internet content and equality between men and women
- ✓ Medicines on the web - Risks and benefits
- ✓ Human Rights guidelines for Internet service providers and online games designers and publishers
- ✓ Algorithms and automation: new guidelines to prevent human rights breaches
- ✓ Hate Speech

ԱՐՏԱՅԱՅՏՏՎԵԼՈՒ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՏԵԼՈՒԹՅԱՆ ԽՈՍՔ

ՄԻԵԿ Հոդված 10

«Յուրաքանչյուր ոք ունի
ազատորեն
արտահայտվելու
իրավունք: Այս իրավունքը
ներառում է սեփական
կարծիք ունենալու,
տեղեկություններ և
գաղափարներ ստանալու
և տարածելու
ազատությունը՝ առանց
պետական մարմինների
միջամտության և անկախ
սահմաններից...»:

Սա նշանակո՞ւմ է, որ մենք
ազատորեն կարող եք
արտահայտվել ինտերնետում և
ծանոթանալ այլոց կողմից
տարածվող
տեղեկություններին,
կարծիքներին և
արտահայտություններին:

Արդյո՞ք խոսքի ազատությունը բացարձակ իրավունք է

- Խոսքի որոշ տեսակներ պաշտպանված չեն: Պետությունները պետք է օրենքով արգելեն «պատերազմի ցանկացած քարոզչություն», ինչպես նաև որևէ «ազգային, ռասայական կամ կրոնական ատելության քարոզչություն, որն իրենից ներկայացնում է խտրականության, թշնամանքի կամ բռնության սադրանք»:

Իմ իրավունքներն ավարտվում են ... սկսվում են ուրիշի իրավունքները.

Ըստ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (ՄԻԵԴ)՝ անհատների անձնական կյանքի իրավունքի ոտնահարման և պետական շահերին սպառնալու դեպքում խոսքի ազատությունը ենթակա է սահմանափակման:

Ինչ է ատելություն խոսքը

- Ատելության խոսքը փոքրամասնությունների դեմ հրապարակաՎ ատելություն կամ բռնություն է սերմանող, տարածող, խրախուսող կամ արդարացնող խոսքն է
- Կանխակալ այս վերաբերմունքի հիմքում կարող է լինել գենդերը, սեռական կողմնորոշումը, ազգային պատկանելությունը, կրոնը, տարիքը, ռասան, հաշմանդամությունը և այլն...

Ատելուության խոսքը անթույլատրելի ժողովրդավար հասարակությունում:

Կարող է հանգեցնել ատելուության հիմքով
(շարժառիթով) հանցանքի (hate crime).

Վերլուծելիս կարևոր է՝

Բովանդակությունը՝ թեթև վիրավորական խոսք ,
թե բռնության կոչ

Մտադրությունը՝ (նույն բառը կարող է լինել
սովորական և ատելության խոսք)

Թիրախը (ում է հասցեագրված)

Համատեքստը

Հնարավոր **ազդեցությունը**

ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ Է

Եվրոպական մի շարք պետություններում
ատելության խոսքի կիրառումը հանցավոր է
համարվում և արգելված է ատելության
դրդման օրինագծերով:

ԲԱՅՑ

Արդյո՞ք ատելության խոսքի
քրեականացումը չի հակասում խոսքի
ազատությանը:

Քննարկումներ

- Քրեականացված է Բելգիայում, Դանիայում, Գերմանիայում, Էստոնիայում, Իսպանիայում, Ֆրանսիայում, Իռլանդիայում, Լատվիայում, Նիդեռլանդներում, Պորտուգալիայում, Ռումինիայում, Շվեդիայում և Մեծ Բրիտանիայում
- Ավստրիայում, Բուլղարիայում, Իտալիայում ու Մալթայում` կոնկրետ խմբերի նկատմամբ ատելություն խոսքը քրեականացված է

Ինտերնետում

Իրավաբանները և իրավապաշտպանները
շարունակում են բանավիճել՝ ինչ անել
ճայաստանում:

Բայց մարդու իրավունքի,
արժանապատվության նկատմամբ
հարգանքի մշակույթը ատելության խոսքի
կանխման կամ հաղթահարման համար
երաշխիք կարող է լինել:

ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ մենք ենք

- Կարող ենք կանխել քաղաքացիական տիրույթում, մասնավորապես՝ ԻՆՏԵՐՆԵՏՈՒՄ

Ինտերնետում ասելու թյան խոսքը կանխարգելելու 5 պարզ քայլ

- Հաղորդում ներկայացրեք (**#reportit**)
- Արգելափակեք այն (**#blockit**)
- Մի տարածեք այն (**#dontshareit**)
- Դատապարտեք այն (**#callitout**)
- Հարստացրեք ձեր գիտելիքները (**#learnmore**)

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

- Ազատ խոսքը տանում է դեպի քննարկում կամ բանավեճ

- Ատելության խոսքը տանում է դեպի բռնություն

Օգտագործված աղբյուրներ

- Մարդու իրավունքների ուղեցույց համացանցի օգտատերերի համար
- Համացանցի կառավարում
- ՔՀԿ ՉԱՓԻՉ Քաղաքացիական հասարակության միջավայրի գնահատում Արևելյան գործընկերության երկրներում
- Եւ փաստաթղթեր և հրատարակություններ (www.coe.int)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ
ՈԼՉԱԴՐՈԼԹՅԱՆ ԽԱՄԱՐ